

Опис 2009

I. Въведение

Настоящият документ представлява третият публичен опис на ЕНОЗД като съветник по законодателни предложения и други свързани документи. Той е публикуван през декември 2008 г. на интернет адрес: www.edps.europa.eu.

Настоящият опис съставлява част от годишния работен цикъл на ЕНОЗД. Веднъж годишно ЕНОЗД прави отчет на дейността си в годишния доклад. Освен това ЕНОЗД публикува опис на намеренията си за следващата година в областта на консултациите. В резултат ЕНОЗД прави отчет на дейността си в тази област два пъти годишно.

Предисторията на настоящия опис може да се намери в документа относно политиките „ЕНОЗД като съветник на институциите на Общността относно предложения за законодателство и свързани документи“ от 18 март 2005 г. В този документ ЕНОЗД изложи своята политика в областта на консултациите по законодателни предложения — едно от основните му задължения, основаващо се на член 28, параграф 2 и член 41 от Регламент (ЕО) № 45/2001. Работният метод на ЕНОЗД е описан в глава 5 от документа относно политиките. Важен елемент от този работен метод са подборът и планирането (в това число редовен преглед на този подбор и планиране), които са необходими, за да бъде ролята на съветник ефективна.

Основните източници на описа са Законодателната и работната програма за 2009 г. на Комисията, както и няколко други документа на Комисията относно планирането. Описът е подготвен от службата на ЕНОЗД. В процеса на подготовка няколко заинтересовани страни в Комисията имаха възможността да дадат своя принос. Този принос е високо ценен.

Описът включва следните елементи:

- Настоящата уводна част, която съдържа кратък анализ на контекста и приоритетите на ЕНОЗД за 2009 г.
- Приложение със съответните предложения на Комисията и други наскоро приети или планирани документи, които изискват вниманието на ЕНОЗД.

Приложението е публикувано за пръв път през декември 2006 г. и оттогава се актуализира три пъти годишно.

След като ЕНОЗД даде становището си по документ (или друга публична реакция), той се заличава от приложението, макар че трябва да се подчертае, че ЕНОЗД не преустановява участието си в законодателния процес с издаването на становището. В изключителни случаи, когато ЕНОЗД издава второ становище, въпросът може да се появи отново в приложението. Становищата на ЕНОЗД могат да бъдат намерени и на уебсайта на ЕНОЗД (в раздел „консултации“, в рубриката „становища“).

II. Кратък анализ на контекста

а. Новости в рамките на ЕС

Договорът от Лисабон има съществени последици за правната рамка, свързана със защитата на данните в ЕС, например чрез въвеждането на единно правно основание за

защитата на данните (член 16 от Договора за функционирането на Европейския съюз). Неяснотата относно съдбата на Договора от Лисабон е важен елемент на контекста, в който функционира ЕНОЗД. Към това следва да се добавят изборите за нов Европейски парламент и номинирането на нова Комисия през 2009 г. Приоритетите на новата Комисия биха могли да имат значителни последици за работата на ЕНОЗД като съветник.

Бъдещето на пространството на свобода, сигурност и правосъдие е разгледано, независимо от Договора от Лисабон. В доклада на т.нар. група „Бъдеще“ централно място бе отделено на баланса между мобилността, сигурността и неприкосновеността на личния живот. Този доклад, както и въведеният в него принцип на сближаване, ще бъде градивен елемент на новата многогодишна програма в тази област, която ще бъде приета по време на шведското председателство на Съвета (често наричана „програмата от Стокхолм“). Друга съществена новост в тази област е постепенното създаване на единно съдебно пространство („истинско пространство на правосъдие“) чрез разработването на мрежи, свързващи съдебните системи на държавите-членки.

Законодателната и работна програма на Комисията за 2009 г. предвижда като отправна точка активната проява на солидарност по време на криза между държавите-членки и между институциите на ЕС. Като особено значими за дейността на ЕНОЗД могат да се посочат следните намерения: необходимостта от глобална координация и регулиране, инициативи като Европа по-близо до гражданите (основни права и гражданство, миграция, правосъдие, сигурност и безопасност, защита на потребителите и здравеопазване), както и стратегии за по-добро регулиране.

б. Технологично развитие

През 2008 г. Комисията публикува важно Съобщение относно бъдещите мрежи и интернет, което ще съставлява основата на т.нар. повсеместно информационно общество. В съобщението се дават нагледни примери за нововъзникващи технологии, подкрепени от три значителни тенденции в технологиите: неограничена широчина на честотната лента, повсеместни точки за достъп до интернет, неограничен капацитет за съхранение. Въпреки обещаващите иновации, увеличаването на производителността, растежът и работните места, повсеместното информационно общество ще доведе до устойчиво развитие, ако въпросите, свързани със сигурността, защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, бъдат разгледани по подходящ начин още на ранния етап от неговото развитие. В този смисъл следва да се споменат научноизследователските усилия на ЕС за разработването на повсеместното информационно общество, по-конкретно възложените през 2008 г. след поканите за подаване на предложения по Седмата рамкова програма проекти, свързани с доверието в ИКТ и научноизследователската дейност в областта на сигурността.

В края на 2008 г. Съветът и Европейският парламент постигнаха компромис по преработените Общи консулски инструкции. Този компромис налага задълбочено проучване на биометричните данни и техните граници.

в. Правоприлагане и граничен контрол

2008 г. беше ползотворна законодателна година. Приети бяха редица важни мерки по отношение на защитата на данните. Приемането на Рамковото решение на Съвета относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси, означава, че вече и в третия стълб съществува обща рамка на ЕС за защита на данните. Други мерки са Решение

2008/615/ПВР за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (Прюм), нови правни рамки за Европол и Евроюст и Регламентът относно Визовата информационна система. През 2009 г. акцентът ще бъде върху прилагането на тези мерки в държавите-членки.

Едно важно предложение — това за рамковото решение на Съвета относно използването на резервационни данни на пътниците (PNR) за целите на правоприлагането е още в процес на обсъждане в Съвета. Усилените дискусии за необходимостта и пропорционалността на това предложение, чиято основна цел беше да допринесе в борбата с тероризма, са добре дошли и показват търсенето на един по-балансиран подход в процеса на вземане на решения.

Освен това (етническото) профилиране се превръща в част от дискусиите относно полицейска дейност, основана на разузнавателни данни. Възниква въпросът до каква степен профилирането е приемливо като инструмент.

Важни новости има в управлението на границите. Текат последните приготовления за влизането в сила на ШИС 2, което включва надзорна функция от страна на ЕНОЗД; обявено е създаването на Европейска агенция за управление на широкомащабни информационни системи, а в краткосрочен план биха могли да бъдат разработени нови основни мерки като европейска система влизане/излизане.

г. Международно предаване и глобализация

Ще постигнат ли ЕС и САЩ споразумение относно обмена на данни за целите на правоприлагането? Много усилия се влагат в подготовката на такова споразумение, напр. от т.нар контактна група на високо равнище. Ако се стигне до споразумение, въздействието му би могло да бъде в по-широк мащаб, а не само върху обмена в областта на правоприлагането със САЩ.

Има напредък в посока към глобално хармонизиране на стандартите за защита на данните не само в областта на правоприлагането, но и в други сфери. Така например АПЕК разработва стандарти, а държавите от Латинска Америка и франкофонските страни развиват дейност в тази област.

Дискусията относно търсачките, техните отговорности и прилагането на законодателството на ЕС за защита на данните спрямо търсачки извън ЕС показват необходимост от по-глобален подход.

д. Към нова правна рамка за защита на данните?

В становището си от 25 юли 2007 г. във връзка с изпълнението на Директива 95/46/ЕО относно защитата на данните ЕНОЗД посочи, че е време да се помисли за бъдеща рамка относно защитата на данните, която по определение не е коренно различна от настоящата.

Оттогава насам в резултат или не на това предложение бяха предприети няколко дейности. Комисията създаде експертна група по личните данни и поръча проучване относно бъдещето на правната рамка за защита на данните. Въпросът ще бъде обсъден и на Европейската конференция на комисарите по защита на данните през 2009 г. Комисарят на УК по информацията поръча проучване в подкрепа на тези дискусии.

В ход са и други дейности, като например Лондонската инициатива за по-ефективна защита на данните; освен това работна група „Член 29“ работи по няколко основни въпроса на защитата на данните, като например понастоящем понятията „контролиращ“ и „обработващ данни“, както и по въпроси, свързани с приложимото законодателство.

Като първа законодателна стъпка може да се спомене промяната в Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации. В обсъжданията, свързани с тази промяна, са включени няколко теми с по-широк обхват, като например нарушаването на сигурността.

е. А ЕНОЗД?

Начинът на действие на ЕНОЗД в този контекст може да се обобщи, както следва:

- Обхванати са всички въпроси. Съхранението и обменът на информация се превръща в инструмент в много области на политиките, доста често като средство за насърчаване на функционирането на вътрешния пазар.
- Участие във всички етапи, от реакции на Зелени книги и консултации до помирителни срещи в рамките на процедурата за съвместно вземане на решения.
- Проследяване на основните насоки. Особено важна е последователността в резултатите, като ЕНОЗД се стреми да намери точния баланс между защитата на данните и други (публични) интереси.

III. Приоритети на ЕНОЗД за 2009 г.

Политиката на ЕНОЗД като съветник по законодателството на ЕС и други документи няма да се промени коренно. Евентуалните промени в контекста обаче ще определят нови фокусни точки. Очевидно е, че ЕНОЗД ще взема активно участие в обсъждания относно евентуални промени в правната рамка по отношение на защитата на данните. Тези обсъждания ще получат допълнителен импулс, ако и когато Договорът от Лисабон влезе в сила.

По отношение на разглежданите въпроси могат да се определят три основни области. На първо място, общественото здраве, нова фокусна област за ЕНОЗД, на второ място — както в предишните години — пространството на свобода, сигурност и правосъдие и на трето място, информационното общество.

а. Общи положения

- В зависимост от развитието, по-нататъшна подготовка за влизането в сила на Договора от Лисабон.

б. В областта на общественото здраве:

- Разработването на системи за електронно здравеопазване.
- Въпросът за по-нататъшното използване на медицински данни.
- Как да се подхожда към законодателна дейност, свързана с чувствителна информация.
- Някои други основни въпроси, свързани и с критики в медицинския сектор по отношение на законодателството за защитата на данните.

в. В областта на пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

- Програмата от Стокхолм като нова обща рамка.
- Наблюдаване на последиците от приемането на Рамковото решение относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.

- Управление на границите и системата влизане/излизане.
 - Преминването към ШИС 2 и създаването на управителен орган.
 - Усъвършенстване на принципа на сближаване (от: доклада на групата „Бъдеще“)
 - Дейности, свързани с електронното правосъдие и единното съдебно пространство.
 - Изготвяне на позиция по въпросите, свързани с профилирането.
- г. Развитие на информационното общество.
- Доразработване на основни въпроси, свързани с Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации (нарушения на сигурността, връзка с правата за IP и пр.).
 - Препоръки относно радиочестотни устройства за идентификация (RFID).
 - Социални, научни и изследователски мрежи.
- д. Към евентуални промени в рамката за защита на данните.
- Доуточняване на понятията „контролиращ“ и „обработващ данни“ и изясняване на въпроса за приложимото законодателство и юрисдикция (съвместно с националните органи по защита на данните в рамките на работна група „Член 29“).
 - Участие в различни дейности във връзка с евентуална бъдеща рамка.
 - Последващи действия след обсъжданията, свързани с промяната на Регламент 1049/2001.
 - В по-широк контекст последиците за защитата на данните от мерките за насърчаване на прозрачността и отговорността на институциите на ЕС (например публикуване на бенефициерите на финансиране от ЕС).
- е. Разработване на мрежи за трансграничен обмен на информация.
- Информационна система за вътрешния пазар (IMI), защита на потребителите, здравни данни
- ж. Към външни споразумения и глобални стандарти.
- Последващи действия след становището на ЕНОЗД относно доклада на контактната група на високо равнище, насочени към евентуалното подписване на споразумение между ЕС и САЩ относно обмена на данни в областта на правоприлагането.
 - Други споразумения относно данните за потребителите, напр. търговско споразумение за борба с фалшифицирането.
- з. Други
- ЕНОЗД ще представи един или няколко документа относно консултативната си политика, в които при всички положения ще се разгледа евентуалната намеса в процедурата на комитети или други процедури, където на Комисията са предоставени законодателни правомощия, участието на ЕНОЗД в решения, свързани с предаването на данни към трети държави, както и последиците от законодателните становища за надзорните функции на ЕНОЗД.

Брюксел, декември 2008 г.